

ДІАГНОСТИЧНЕ ТЕСТУВАННЯ: ЯК ПРАЦЮВАТИ З ТЕСТАМИ ТА ЇХНІМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ

ГРОМАДЯНСЬКА ТА ІСТОРИЧНА,
МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА (В ЧАСТИНІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ),
ПРИРОДНИЧА ОСВІТНІ ГАЛУЗІ

Сергій Берендєєв
Юлія Косенчук
Людмила Лисогор

УДК 37.02

Б 48

Берендєєв С., Косенчук Ю., Лисогор Л. Діагностичне тестування: як працювати з тестами та їхніми результатами: методичний посібник. Київ, 2023. 35 с.

Рецензенти:

Сіз О. В. – вчитель-методист «Навчально-виховного комплексу «Спеціалізованої школи І ступеня - гімназії» №143 Оболонського району м. Києва».

Сліпчук І. Ю. – кандидат педагогічних наук, заслужений вчитель України, вчитель біології ліцею №208 Дніпровського району м. Києва.

Посібник містить методичні матеріали щодо використання різних видів тестів, представлених на вебплатформі дистанційного навчання “Всеукраїнська школа онлайн” для оцінювання навчальних досягнень (первинне і вторинне діагностичне тестування) та виявлення освітніх втрат в учнів/учениць 5-9 кл.

Рекомендований для вчителів 5-9 класів і студентів педагогічних спеціальностей.

©Державна установа

“УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ОСВІТИ”

© Сергій Берендєєв (історична і громадянська освітня галузь), 2023

© Юлія Косенчук (мовно-літературна освітня галузь в частині англійської мови), 2023

© Лисогор Людмила (природнича освітня галузь), 2023.

ЗМІСТ

Передмова	4
1.Загальні вимоги до визначення рівнів знань учнів /учениць	5
2.Діагностичне оцінювання. Інструменти діагностичного оцінювання на вебплатформі “Всеукраїнська школа онлайн”	10
3.Методичні підходи до використання діагностичних тестів на вебплатформі “Всеукраїнська школа онлайн”	11
3.1.Діагностичне тестування з біології	14
3.2.Діагностичне тестування з історії	21
3.3.Діагностичне тестування з англійської мови	29
Підсумки	34

ПЕРЕДМОВА

Пандемія, спричинена Covid-19, збройна агресія та бойові дії на території України призвели до руйнувань шкільної інфраструктури, блекауту, неможливість організувати очні заняття в деяких регіонах, а також вимушене переселення учителів та здобувачів освіти у великої частини учнів спричинили значні зміни в організації освітнього процесу, й подекуди стали причиною освітніх втрат в учнів.

Освітнє оцінювання є важливим інструментом для поетапного тривалого процесу вимірювання освітніх прогалин і відновлення навчання після кризи. Оцінювання може мотивувати учнів та надати можливості розвиватися.

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Знання, навички, вміння, які формуються та розвиваються під час освітнього процесу, безпосередньо пов'язані з особистим та соціальним поступом здобувачів освіти.

Оцінювання має бути зорієнтованим на очікувані результати навчання, передбачені програмою відповідного навчального предмета або інтегрованого курсу.

Визначення результатів навчання учнів є важливою складовою освітнього процесу і має бути справедливим, об'єктивним та ефективним. Рекомендуємо орієнтуватися на такі критерії:

□ **Об'єктивність.** Визначення рівня результатів навчання має бути об'єктивним та неупередженим. Це означає, що оцінювання має базуватися на конкретних критеріях, а не на суб'єктивних враженнях.

□ **Чіткість, конкретність, значимість.** Визначення критеріїв оцінювання результатів навчання повинно бути чітким, конкретним, щоб уникнути невизначеності й двозначності, і зорієнтованим на значимі для навчального предмету результати.

□ **Узгодженість з цілями навчання.** Оцінювання результатів навчання повинно корелювати з цілями та завданням навчальних предметів й інтегрованих курсів. Оцінка має відображати, чи досягають учні цих навчальних цілей і на якому рівні.

□ **Постійний зворотний зв'язок.** Оцінювання навчальних досягнень повинно бути постійним, учні повинні отримувати зворотний зв'язок щодо свого прогресу. Це допомагає учням скоригувати траєкторію навчання.

□ **Різноманітність методів.** Для оцінювання результатів навчання слід використовувати різні методи оцінювання, такі як тести, письмові завдання, практичні роботи, проєкти, обговорення, портфоліо та інші. Якщо учні мають можливість демонструвати результати навчання різними шляхами, це підвищує і їхню включеність у навчання, і точність оцінювання. Для окремих навчальних досягнень може бути корисним метод оцінювання — спостереження.

□ **Адаптованість до різних потреб.** Оцінювання результатів навчання потрібно адаптувати до можливостей і потреб учнів.

□ **Прозорість.** Учні повинні розуміти, як оцінюються їхні знання та яким чином визначається їхній рівень. Прозорість допомагає зробити оцінку справедливою і мотивуючою.

□ **Врахування розвитку.** Варто пам'ятати, що оцінювання — в першу чергу, потрібне для подальшого навчання і допомагає визначити, до чого потрібно докласти зусиль для подальшого поступу.

У класі оцінювання зазвичай має одну з трьох цілей:

Оцінювання навчання — визначення, чи відповідають учні стандартам на рівні класу, зазвичай здійснюється на основі оцінок і може включати: іспити, портфоліо, фінальні проєкти, стандартизовані тести.

Вони часто мають конкретну оцінку, яка повідомляє про досягнення учня вчителям, батькам, учням, адміністрації.

Оцінювання для навчання — дає чітке уявлення про те, як учні навчаються та розуміють те, що викладається, що дозволяє коригувати все — від стратегій управління класом до планів уроків — за потреби. Оцінювання для навчання

завжди має бути безперервним і практичним. Створюючи оцінювання, пам'ятайте про ці **ключові питання**:

- Що ще потрібно знати учням?
- Що учні винесли з уроку?
- Чи був урок занадто легким для учнів? Надто складним?
- Чи стратегії викладання були ефективними для учнів?
- Що учні найчастіше не розуміли?
- Чого я найбільше хотів, щоб учні навчилися на цьому уроці? Чи вдалося мені це зробити?

Оцінювання як навчання — активно залучає учнів до навчального процесу. Оцінювання розвиває навички критичного мислення, розв'язання проблем і заохочує учнів ставити перед собою досяжні цілі та об'єктивно оцінювати свій прогрес. Деякі приклади оцінювання як навчання включають іспативне (це практика оцінювання теперішньої успішності порівняно з попередньою успішністю особи, яку оцінюють) оцінювання, самооцінювання та взаємооцінювання однолітками. Доцільно обирати той тип оцінювання, який буде відповідати поставленому завданню, формі роботи та ін.

Оцінювання в освіті вимірює досягнення учнів. Вони можуть приймати форму традиційних оцінок, таких як іспити або вікторини, але також можуть бути частиною навчальних заходів, таких як групові проєкти чи презентації.

Хоча оцінювання може мати різні форми (вербальну і критеріальну) й використовуватися для різних цілей, необхідно:

- Визначити, чи досягнуто результатів навчання. Визначити, чи потрібно повторно опрацювати певну тему, чи потрібно внести корективи до організації навчання.
- Окреслити досягнення та найближчі зони розвитку.
- Ідентифікувати прогалини в знаннях, уміннях чи навичках.
- Закріпити розуміння змісту здобувачами освіти.
- Сприяти стратегіям саморегулювання.
- Оцінити ефективність навчання.

Хоча всі аспекти викладання навчального предмета є важливими, ваш вибір оцінювання впливає на те, на чому ваші учні зосередять увагу в першу чергу.

Наприклад, якщо ви доручаєте учням переглядати відео, але не оцінюєте розуміння чи знання відео, учні, швидше за все, пропустять завдання. Якщо ваші іспити зосереджені лише на запам'ятовуванні змісту, а не на виконанні компетентнісно орієнтованих завдань, які спрямовані на розвиток критичного мислення, ви побачите, що учні лише запам'ятовують матеріал, а не витрачають час на обмірковування значення предмета, незалежно від того, чи намагаєтеся ви спонукати їх міркувати про вивчений матеріал з предмета.

Оцінювання відбувається не тільки в кінці розділів або курсів. Щоб скорегувати викладання та навчання, оцінювання має відбуватися регулярно впродовж усього курсу. Оцінювання може відбуватися на різних етапах освітнього процесу:

- під час одного уроку, коли учні сигналізують про труднощі, які виникають з вивчення певної теми;

- на рівні розділу, де вікторина чи підсумковий тест, контрольна робота можуть визначити, чи потрібно включити додатковий матеріал до наступного розділу;
- на рівні курсу, де підсумковий тест може вказати, яким розділам знадобиться більше навчального часу під час подальшого викладання предмета.

У багатьох із зазначених вище випадків результати навчання можуть не змінитися, але натомість результати оцінювання безпосередньо впливатимуть на подальше навчання. Наприклад, під час викладу матеріалу (лекцій в старших класах) швидке формувальне оцінювання, таке як опитування, може дати зрозуміти, що навчання було незрозумілим, і потрібні додаткові приклади.

Оскільки результати навчання унікальні, типи знань і навичок, які демонструють досягнення цих результатів, відрізнятимуться. Тому методи оцінювання повинні бути різними, щоб дати можливість продемонструвати досягнення.

На початку вибору оцінювання для вашого предмета рекомендовано почати з перегляду результатів навчання, а потім зіставлення оцінок з ними. Оцінки повинні відповідати когнітивній складності ([див. Таксономія Блума](#)) або типу навчання ([див. Таксономія Фінка](#)¹) результатів навчання.

Наприклад, якщо результати вашого курсу передбачають, що учні зможуть запам'ятати або зрозуміти зміст предмета, іспити із запитаннями з вибором відповідей можуть точно оцінити ці результати. Якщо ви прогнозуєте, що учні зможуть створити оригінальний продукт, тоді запитання з кількома варіантами відповідей не буде вимірювати інноваційну творчість.

---

¹Таксономія значущого навчання за Ді Фінком /Prosteer.
URL: <https://prosteer.com.ua/taksonomiya-di-finka> (дата звернення: 28.08.2023)

Сучасне покоління віддають перевагу навчанню за допомогою медіа. Невеликі відеоролики, які перемежуються діагностичними оцінками, дозволяють учням поміркувати над тим, що щойно було розглянуто, перш ніж перейти до наступного медіафайлу. Запитання для обговорення після відео ще більше сприяють залученню та активному навчанню, забезпечуючи учням широкі можливості перевірити своє розуміння.

2. ДІАГНОСТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ. ІНСТРУМЕНТИ ДІАГНОСТИЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ НА ВЕБПЛАТФОРМІ “ВСЕУКРАЇНСЬКА ШКОЛА ОНЛАЙН”

Діагностичне оцінювання², або попереднє оцінювання, визначається як специфічна діяльність, яка перевіряє попередні знання, уміння й навички здобувачів освіти з теми. Зазвичай вони проводяться перед тим, як вчитель починає викладати новий матеріал на уроці. Хоча зміст діагностичного оцінювання варіюється від предмета до предмета, принципи його розробки залишаються незмінними. Перш ніж ми надамо поради щодо засобів та дизайну діагностичного оцінювання, важливо визначити, що входить до створення діагностичного завдання і як воно може бути корисним як для учнів, так і для вчителів.

Діагностичне оцінювання — це форма попереднього оцінювання, за допомогою якого вчителі можуть оцінити сильні та слабкі сторони учнів/учениць, отримані знання та навички на початку освітнього процесу. Ідентичне оцінювання може проводитися після вивчення теми, щоб визначити, чи досягли здобувачі освіти необхідних навчальних цілей предмета. За допомогою цієї форми оцінювання вчителі можуть визначити освітні прогалини:

---

² Діагностичні тести доступні для усіх охочих на платформі Всеукраїнської школи онлайн 2023. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=9QtBSrEnjRE> (дата звернення: 04.09.2023).

навчальні цілі, які не були досягнуті на попередньому рівні навчання. На основі результатів діагностичного тестування учень з учителем планують подальше навчання, формують індивідуальну освітню траєкторію здобувачів освіти.

Яка мета діагностичного оцінювання?

Вчителі використовують діагностичне оцінювання задля визначення у здобувачів освіти рівня сформованості груп результатів навчання, володіння матеріалом або його розуміння перед початком вивчення нової теми.

Мета діагностичного оцінювання — допомогти виявити освітні втрати та рівень сформованості компетентностей та визначити подальші кроки з подолання освітніх втрат. Діагностичне оцінювання призначене для вимірювання сильних і слабких сторін учнів, рівнів знань і навичок. Таке оцінювання має на меті відповісти на запитання: *що учні вже знають та вміють з певної теми?*

3. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ДІАГНОСТИЧНИХ ТЕСТІВ НА ВЕБПЛАТФОРМІ “ВСЕУКРАЇНСЬКА ШКОЛА ОНЛАЙН”

Інструментарій для оцінювання на вебплатформі дистанційного навчання “Всеукраїнська школа онлайн” допоможе виявити результати навчання на рівні теми уроку, тематичного розділу чи курсу в цілому. Тобто до кожного курсу на вебплатформі представлено тестові завдання до уроку, підсумковий тест до тематичного розділу та підсумковий тест курсу. Тестові завдання представлені такими типами:

- з вибором однієї або кількох правильних відповідей («прапорці»);
- з вибором однієї відповіді з випадючого списку;

- з вибором однієї правильної відповіді із доступного списку («радіокнопки»);
- на введення чисел (передбачає відповідь у вигляді цілого числа або простого
- математичного виразу, в тому числі з деякими константами, з зазначенням меж
- правильної відповіді);
- з короткою відповіддю (перевіряється автоматично згідно з шаблоном правильної відповіді, реєстр символів довільний).

На платформі ВШО представлені діагностичні тести для проведення первинного і вторинного діагностування за основний цикл навчання в початковій школі (3-4 класи) з математики та української мови. Також запропоновано первинне і вторинне діагностичне тестування з: української мови для 7-9 класів, математики для 5-6 класів, української мови 5-6 клас, англійської мови 5-6 класи та 7-9 класи, природничої галузі 5-6 клас, біології 6-8 класи, хімії 7-9 класи, алгебри та геометрії 7-8 класи, географії 6-7 класи та 8-9 класи, історії України — 7-8 класи, фізики 7-9 класи.

Розроблення діагностичних тестів здійснено за підтримки ініціативи “Збереження доступу до шкільної освіти, що впроваджувався проєктом “Супровід урядових реформ в Україні” (SURGe). Розширення функціонала для проведення тестування на платформі “Всеукраїнська школа онлайн” відбулося за сприяння Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні³.

Зміст тестових завдань для 5 класів передбачає перевірку знань і вмінь учнів/учениць, окреслені Державним стандартом початкової освіти (2018 зі змінами, внесеними

---

³ Загальнодержавне моніторингове дослідження якості освіти у закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану: звіт за результатами моніторингу. 2023. URL: https://sge.gov.ua/wp-content/uploads/2023/08/Rezultati_monitoringu_Testuvannya_uchniv_6_8_klasi_v_matematika_ukrainska_mova_SQE-SURGe_2023.pdf (дата звернення: 18.09.2023).

згідно з Постановою Кабінету міністрів України від 2020) та охоплюють програмовий матеріал 3-4 класів.

Тестові завдання для 5-6 класів перевіряють знання і вміння, передбачені Державним стандартом базової середньої освіти (2020) та охоплюють програмовий матеріал 5-6 класів.

Тестові завдання для 7-9 класів перевіряють знання і вміння, передбачені Державним стандартом базової середньої освіти (2011) та охоплюють програмовий матеріал 7-9 класів.

Діагностичне тестування можна проводити як наприкінці поточного навчального року, так і на початку наступного.

Покрокова інструкція реєстрації на вебплатформі “Всеукраїнська школа онлайн” представлена в [“Путівнику по Всеукраїнській школі онлайн”](#)⁴. Інструктивні матеріали містять низку методичних порад щодо проведення оцінювання, можливостей використання кабінету вчителя, підходів до реалізації змішаного навчання, моделі навчання “перевернутий клас” тощо.

Особливості організації діагностичного тестування на вебплатформі “Всеукраїнська школа онлайн” представлено у посібнику [“Огляд діагностичних тестів як освітнього ресурсу”](#)⁵. Також у посібнику пояснюються способи перегляду результатів діагностичних робіт, отримання інформації про виявлені прогалини та пропонувані освітні ресурси, які варто опрацювати для їхньої компенсації.

---

⁴ Путівник по Всеукраїнській школі онлайн: Як користуватися вебплатформою дистанційного навчання. URL: <https://uied.org.ua/vseukrayinska-shkola-onlajn/> (дата звернення: 18.09.2023).

⁵ Огляд діагностичних тестів як освітнього ресурсу / уклад. А. Ворожбит, Н. Слюсаренко.К.: УІПО, 2023. 72 с. URL: <https://uied.org.ua/oglyad-diagnostychnyh-testiv-yak-osvitnogo-resursu/> (дата звернення: 20.10.2023).

Оскільки діагностичне тестування охоплює певні теми, то його також можна використовувати для відслідковування засвоєння теми, або отримання учнями рекомендацій з доопрацювання визначеної теми у разі виявлення прогалин. Також можна проводити в кінці або початку семестру для відслідковування прогресу учнів і визначення, які групи результатів потребують додаткової підтримки в наступному семестрі.

Одним із результатів використання діагностичного інструментарію є формування розгорнутого звіту як для учня/учениці, так і вчителя, який надходить до їхніх освітніх акаунтів. Такий звіт дає можливість в першу чергу вчителю виявити прогалини у навчанні учнів/учениць за допомогою встановлення успішності виконання тестових завдань за рівнями складності, за змістовими лініями та когнітивними вимірами.

Після закінчення проходження тесту учень/учениця і вчитель отримують конкретні рекомендації для подолання прогалин у навчанні: перегляд різноманітних освітніх матеріалів, зокрема відеоматеріалів, як Всеукраїнської школи онлайн, так й інших освітніх сайтів і каналів, виконання практичних завдань, що представлені у конспекті до уроку на платформі або містяться у підручниках тощо.

3.1. ДІАГНОСТИЧНЕ ТЕСТУВАННЯ З БІОЛОГІЇ

Первинне діагностичне тестування для курсу “Біологія” за 6 клас представлено 15 завданнями різних видів: на заповнення пропусків у тексті, на встановлення відповідності, на вибір однієї відповіді з чотирьох. Тестові завдання передбачають виявлення освітніх втрат з таких навчальних тем, як “Клітина”, “Одноклітинні організми. Перехід до багатоклітинності”, “Бактерії”, “Гриби”, “Рослини. Різноманітність рослин”. Діагностичний інструментарій

розміщено на платформі дистанційного навчання “Всеукраїнська школа онлайн” у курсі [“Біологія” 7 клас](#)

У разі виявлення освітніх втрат необхідно визначити тип пропонованих тестових завдань за змістом, складністю і когнітивним виміром. Зокрема, можна зазначити, що тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді в представленому діагностичному інструментарії — складні. Щодо визначення рівня оволодіння програмовим матеріалом, то добірка репрезентована тестовими завданнями за такими когнітивним виміром, як міркування. Зокрема, виконуючи пропоноване завдання: “В’янення рослин за посушливих умов відбувається через втрату води такою органелою, як”, учням та ученицям необхідно розуміти перебіг особливостей фізіологічних процесів, що відбуваються в рослині як на клітинному, так і організмовому рівні; особливості пристосування рослинних організмів до різних середовищ життя.

Відповідно, якщо в учня/учениці виникають утруднення під час виконання такого типу завдань, необхідно за допомогою роботи з інформацією, виконання цікавих дослідницьких практикумів (проведення лабораторних та практичних робіт, реалізації дослідницьких проєктів тощо) актуалізувати знання з теми, використовуючи внутрішньопредметну інтеграцію. Наприклад, вивчаючи особливості будови клітин тваринних організмів, опрацювати **коло проблемних запитань**, що передбачає опрацювання учнями інформації, представленої у різний спосіб:

Чим відрізняється будова й функції вакуолей у тварин і рослин?

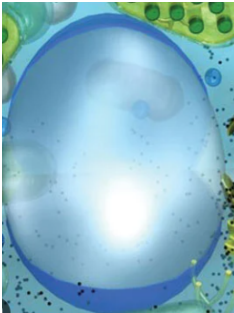

Чому в’янення рослин відбувається саме за посушливих умов?

Яке зі словосполучень доцільно вживати у біології: “в'янення рослин” чи “зав'ядання рослин”?

Також працюючи з інформацією учні/учениці пояснюють, що означає термін “вакуоля” (“vacuole”)?

Складаючи порівняльну графічну таблицю “Будова рослинної та тваринної клітини” за зразком, учні усвідомлюють відмінності у будові клітини рослинних і тваринних організмів.

Будова рослинної та тваринної клітини

Органелла клітини	Рослинна	Тваринна
Вакуоля		
	забезпечує клітинам механічну міцність і опору; бере участь в осмотичних властивостях клітини, обмежуючи розтягнення протопласта; транспорт води і розчинених у ній речовин	виконує травну, видільну, і рухову функції

Після роботи з інформацією важливим етапом є її фіксація за допомогою виконання тестових завдань, представлених на вебплатформі “Всеукраїнська школа онлайн” у курсі [“Природознавство” 5 клас](#), [“Біологія” 6](#)

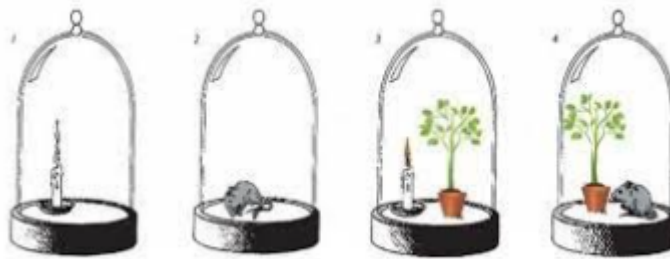

[клас](#) та [“Біологія” 7 клас](#) або створення вчителем власних, скориставшись алгоритмом розроблення діагностичних тестів та їх особливостей, представленого у [інфографіці](#).

Додатковим інструментом фіксації інформації може бути проведення дослідницького практикуму, який можна реалізувати за різних форм навчання (очній, змішаній, дистанційній). Проводячи реальні дослідження, додатково використовуючи 3D моделювання у поєднанні з лабораторним відео, анімаціями, онлайн-симуляторами, учень/учениця практично використовують навчальний матеріал, що сприяє запам'ятовуванню. У реальних умовах можливо дослідити рух евглени зеленої (чи іншого одноклітинного твариноподібного організму) під впливом зміни факторів зовнішнього середовища. Також дослідницький практикум дає можливість оцінити уміння учнів/учениць самостійного знаходити шляхи розв'язання певної проблеми.

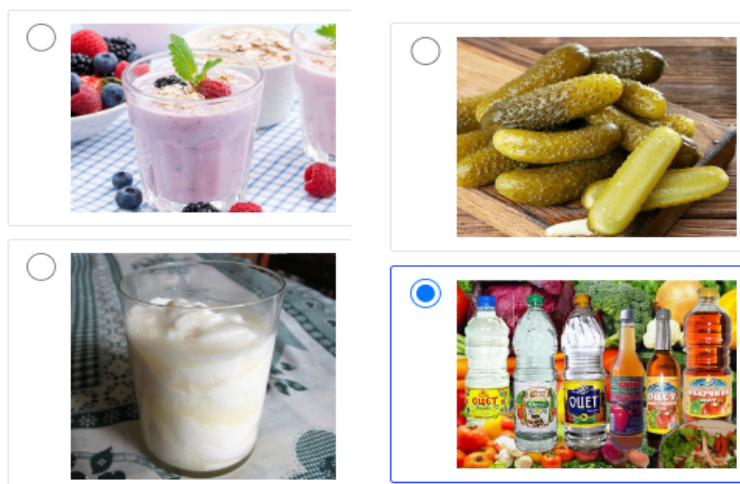
Важливим є етап узагальнення отриманої інформації, який можна реалізувати за допомогою проблемних методів навчання, виконання компетентнісних завдань, Quiz завдань, міні ігор, опрацювання рубрики “дізнатися більше” (добірка цікавих матеріалів).

Тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді спрямовані на відтворення учнями / ученицями фізіологічних процесів, які протікають в живих організмах та умов їхнього перебігу. Зокрема, учням і ученицям пропонується за допомогою рисунку (рис. 1) проаналізувати результати дослідів та дати відповідь на проблемне запитання.

Рис. 1 — Результати проведення дослідів

Наступний приклад тестового завдання з вибором однієї правильної відповіді передбачає **застосування отриманих знань на практиці**. Учням й ученицям, знаючи особливості бактерії лактобацила кислотолюбна пропонується встановити, для отримання яких харчових продуктів вона використовується людиною (рис. 2).

Рис. 2 — Різноманітність кислотмістких продуктів

Серед тестових завдань з вибором однієї правильної відповіді можна виділити завдання **на встановлення причинно-наслідкових зв'язків**. Так, даючи відповідь на запитання “Якщо змастити маслом верхню частину листової пластинки листка соняшника в спекотний день, це призведе до” учням та учениці повинні пригадати особливості анатомічної (клітинної) будови листка, увідповіднити структурні компоненти із виконуваними функціями.

Тестові завдання на встановлення відповідностей передбачають:

- співвіднесення живих організмів із систематичною групою;
- співвіднесення живих організмів із природною зоною (середовищем життя), в якій вони можуть існувати (рис.3) ;
- співвіднесення живих організмів із типом живлення;
- співвіднесення між вегетативними органами рослин і природними умовами, які зумовили їхнє формування.

Науково-природничий музей прийняв рішення у вітрини, в яких розташовано тварин різних природних зон, додати об'ємні гербарії з рослинами. У відповідності вітрини (1—4) і рослини (А—Д), які в них мають бути розміщені.

1. «Тварини тайги»
2. «Тварини європейських мішаних і широколистих лісів»
3. «Тварини лісів Південної і Південно-Східної Азії»
4. «Тварини африканських саван»

А. Сосна кедрова

Б. Бамбук

В. Дуб черешчатий

Г. Евкалипт

Д. Зонтична акація

1. «Тварини тайги»

A. Сосна кедрова

2. «Тварини європейських мішаних і широколистих лісів»

В. Дуб черешчатий

3. «Тварини лісів Південної і Південно-Східної Азії»

Г. Евкалипт

4. «Тварини африканських саван»

Рис. 3 — Завдання на встановлення відповідності між живим організмом та природною зоною

Завдання вищезазначеного типу передбачають відтворення учнями та ученицями засвоєних знань і навичок, уміння використовувати їх у типових ситуаціях, що не вимагає застосування нової інформації. За їх допомогою перевіряють так звані асоціативні знання, тобто знання про

зв'язок форми і змісту, суті і явища, про співвідношення між різними об'єктами, властивостями, законами тощо.

В діагностичному інструментарії представлено тестові **завдання на заповнення пропусків у тексті через вибір з випадного списку правильного варіанту відповіді**. Такі завдання спрямовані на оцінювання знання фактів, правил, термінів, умов перебігу процесів і явищ, особливостей природних систем тощо. Зокрема учням пропонується продемонструвати обізнаність щодо особливостей боліт, як природних угруповань (етапів утворення боліт, процесів торфоутворення, особливостей рослинного світу й тваринного світу, використання понять (поняття “випари” може тлумачитися в декількох аспектах — як місце на болоті, яке не замерзає або)

- Мабуть, всюди на болотах переважають (11.1) , - прокоментував Петро.

- На наших болотах ще ростуть комахоїдні рослини, такі як росичка, - додала Софія. - Вони стали «хижаками», бо їм не вистачає (11.2) .

Рис. 4 — Завдання на заповнення пропусків у тексті

Плануючи заходи щодо подолання освітніх втрат, необхідно чітко визначити “ядро” знань і умінь, якими повинні оволодіти учні/учениці, врахувати зону їхнього найближчого розвитку, емоційний і фізичний стан, запити, розрахувати час на виконання навчальних завдань різних типів (оскільки перемикання з одного типу завдання на інший вимагає докладання значних когнітивних зусиль), врахувати індивідуальні та інші потреби. Заходи щодо подолання освітніх втрат повинні бути прийнятними для учнів/учениць конкретного класу.

Терміни проведення [вторинного діагностичного тестування](#) залежатимуть від того, як учні/учениці освоїли навчальну інформацію, як швидко і правильно виконують різні типи завдань. Зокрема, у нашому варіанті вони мають

навчитися виконувати складні тестові завдання на міркування, аналіз та синтез. Спостерігаючи за навчальним поступом учнів/ учениць, вчитель визначає терміни проведення вторинного діагностування, яке передбачає встановлення рівня подолання освітніх втрат після реалізованих заходів.

3.2. ДІАГНОСТИЧНЕ ТЕСТУВАННЯ З ІСТОРІЇ

Тестові завдання з історії мають різноманітну структуру і тому вимагають для їх успішного вирішення застосування різних типів знань, навичок та компетентностей. Крім того, підготовка до тесту з історії вимагає розуміння ключових понять, подій і процесів не тільки з історії України, але і всесвітньої історії, а також застосування навичок аналізу, синтезу, критичного мислення.

При підготовці до тесту важливо звернути увагу на опрацювання історичних документів, вивчення карт, схем та портретів історичних постатей й зображень історичних пам'яток, що в свою чергу допоможе відпрацювати навички вирішення аналогічних завдань.

Враховуючи можливості функціонала вебплатформи Всеукраїнської школи онлайн, то на ній розміщено наступні види тестів.

Запитання з однією правильною відповіддю: ці завдання спрямовані на перевірку основних фактичних знань з історії. Зверніть увагу, аби такий вид тестових завдань був ефективним, то при його розробці необхідно врахувати деякі особливості. По-перше, дистрактори (неправильні відповіді) повинні бути максимально наближені по змісту до правильної відповіді, а їхня кількість повинна становити не менше 3-4, що в свою чергу допоможе звести можливість вгадування до мінімуму. Також змістова частина завдання з однією правильною відповіддю

не повинна містити загальновідомий факт, а навпаки перевіряти знання більш складних процесів із запропонованої теми. Важливо, аби при подальшому проходженні тесту, інші види завдань також перевіряли рівень сформованості компетентностей та знаннєвий компонент із зазначеної теми, це допоможе вам мати загальну картину рівня розуміння та засвоєння учнем\ученицею навчального матеріалу теми та рівня сформованості їхніх компетентностей.

Приклад завдання діагностичних тестів з історії з однією правильною відповіддю на перевірку конкретних знань:

Завдання 8

Можливий 1.0 бал (оцінено, результати приховано)

Хто з київських князів започаткував династичні шлюби з християнськими монархами?

Ярослав Володимирович

Святослав Ігорович

Володимир Святославович

Святополк Володимирович

[Надіслати](#)

[Коригувати результат](#)

У свою чергу, наступний приклад завдання з однією правильною відповіддю, який спрямований на роботу з картою вимагає застосування набагато більшого діапазону знань та навичок.

Завдання 12

Можливий 1.0 бал (оцінено, результати приховано)

Засновник якої династії відіграв провідну роль в організації походів, напрямки яких позначені на карті?

Ростиславичі

Мономаховичі

Романовичі

Олельковичі

Надіслати

Звертаємо увагу, що на карті відсутня традиційна легенда, що значно ускладнює роботу з картою та вирішення цього завдання.

Учням/ученицям потрібно зрозуміти, який князь організував походи проти половців, а також знати представників різних князівських династій. Проаналізувавши напрямки походів можна зробити висновок, що правильна відповідь Мономаховичі, оскільки Олельковичі правили в Чернігівському князівстві, Ростиславичі в Галицькому, а Романовичі у Волинському. Тому єдина династія, яка правила в цей час в Києві належала до Мономаховичів. Також засновник цієї династії Володимир Всеволодович Мономах здійснив понад 80 успішних походів проти половців (напрямки яких ми та спостерігаємо на карті) та знищив їхню загрозу для Русі-України.

У разі, якщо учні/учениці зроблять помилку в цьому запитанні, то вони отримують покликання на необхідні

освітні матеріали, які допоможуть їм повторно опрацювати цю тему і сформувані відповідні навички роботи з картою.

Тестові завдання на зіставлення відповідностей:
необхідно увідповіднити:

- подію з певною датою;
- термін з його тлумаченням,
- подію з її змістом, причиною або наслідком

Цей вид завдання визначає (оцінює) здатність учнів\учениць визначати правильні історичні факти, здійснювати аналіз причин та наслідків певної історичної події або рішення. При підготовці таких тестових завдань необхідно передбачити, щоб кількість дистракторів була на одну більшу за запропоновані варіанти правильних відповідей. Тобто якщо в завданні передбачено 4 події, які потрібно увідповіднити з їхнім змістом, то у виборі змісту повинно бути не 4 відповіді, а 5. Такий підхід зменшить можливість угадування правильної відповіді при виконанні завдання.

Приклад завдання діагностичного тесту з історії України на увідповіднення події з датою.

Завдання 20

можливі 4 бали (оцінено, результати приховано)

Увідповідніть події XIV— XV ст. та дати, коли вони відбулися.

20.1 1362 р.

Битва на річці Сині Води

20.2 1385 р.

Укладення Кревської унії

20.3 1413 р.

Укладення Городельської унії

20.4 1429 р.

Луцький з'їзд монархів

- Оберіть опцію
- Укладення Городельської унії
- Луцький з'їзд монархів
- Грюнвальдська битва
- Укладення Кревської унії
- Битва на річці Сині Води

Як ми бачимо завданням передбачено 5 варіантів відповідей з випадваючого списку.

В свою чергу завдання на встановлення відповідностей між терміном та його змістом спрямоване на перевірку рівня сформованості понятійного апарату учнів\учениць. У разі виявлення помилок в таких питаннях, доцільно під час розгляду наступних тем, де згадуються відповідні поняття, або під час уроку узагальнення приділити їм додаткову увагу та повторно розтлумачити їх зміст. Для зручності повторення можна використовувати словник термінів, який представлений у шкільних підручниках.

Приклад діагностичного тестового завдання з історії України для 7 класу.

Завдання 6

можливі 4.0 бали (оцінено, результати приховано)

Установіть відповідність між назвами соціальних верств та їх визначеннями.

Бояри

Оберіть опцію

Духівництво

Оберіть опцію

Смерди

Оберіть опцію

Закупи

Оберіть опцію

Оберіть опцію

найосвіченіша верства, що впливала на релігійне та культурне життя
професійні воїни, що обіймали й урядові посади
вільні землероби, які мали власне господарство
селяни, які розорилися і працювали в господарстві землевласника
тимчасово залежні селяни, які брали позику і мали її відробити

Коригувати результат

Завдання на здійснення критичного аналізу історичних джерел: може передбачати історичне джерело, таке як уривок тексту, малюнок або карту, і завдання проаналізувати це джерело та визначити про яку подію, явище, або персоналію йде мова у ньому.

Для прикладу візьмемо завдання №2 з діагностичного тесту ВШО для 7 класу. В ньому наведено мініатюру з Радзивілівського літопису і необхідно визначити, яка подія на ній відображена. Для початку необхідно, аби учні визначили, що саме зображено на мініатюрі. Зліва ми бачимо чоловіка з короною який спілкується з жінкою, яка сидить навпроти нього.

Враховуючи, що в питанні згадується київська правителька, то це може бути виключно княгиня Ольга, яка певний час обіймала цю посаду, як регент свого сина Святослава. На правій частині мініатюри ми бачимо, що до попередніх учасників додається релігійний діяч про що свідчить німб над його головою, а сама Ольга перебуває в купелі для хрещення. Тому проаналізувавши малюнок можна зробити висновок, що це два візити княгині Ольги до Візантії, оскільки саме там вона прийняла християнство. Зверніть увагу, що спеціально, аби перевірити розуміння зображеної події у відповідях передбачений варіант: прийняття Ольгою хрещення від Риму.

Приклад завдання діагностичного тесту з історії України на здійснення критичного аналізу візуальних джерел:

Завдання 2

Можливий 1.0 бал (оцінено, результати приховано)

Якій події з життя правительки Київської держави присвячено зображену мініатюру з Радзивілівського літопису?

відвідини Ольгою столиці Візантії – міста Царгорода

опис легенди про помсту Ольги древлянам

прийняття Ольгою хрещення від Риму

оголошення Ольгою війни Хозарському каганату

Іншим зразком подібного виду тестових завдань є питання №5 діагностичних тестів. Це завдання спрямоване на визначенню історичних зв'язків між правителем та наслідками його діяльності.

Для цього учням\ученицям демонструється монета із зображенням правителя, але запитання стосується церкви, яка була побудована протягом періоду його правління. Спочатку необхідно опрацювати зображення на монеті. На ній є надпис “Володимир Великий” і зображення церкви. Враховуючи, що на честь хрещення Русі, він наказав побудувати першу кам’яну церкву і віддав 10 частину своїх прибутків на її будівництво, то вона отримала назву Десятинної. Що і буде правильною відповіддю. Також можна обрати та інший варіант вирішення. Оскільки всі інші запропоновані архітектурні споруди вже були побудовані нащадками Володимира Великого, то залишається варіант церква Пресвятої Богородиці (Десятинна).

скріншот завдання діагностичного тесту з історії України для 7 класу розміщеного на ВШО

Завдання 5

Можливий 1.0 бал (оцінено, результати приховано)

Яку назву мала церква, збудована з ініціативи зображеного на монеті діяча?

- Софійський собор або Софія Київська
- Пресвятої Богородиці (Десятинна)
- Успенський собор Києво-Печерської лаври
- Михайлівський Золотоверхий собор

3.3. ДІАГНОСТИЧНЕ ТЕСТУВАННЯ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Проведення оцінювання рівнів знань на основі тестових завдань з англійської мови вимагає певної методики та підходу, щоб забезпечити об'єктивність і надійність результатів.

Метою використання тестів з англійської мови як засобу навчання – виявити прогалини в знаннях учнів. Коли учні стикаються зі складнішими структурами речень і намагаються висловити складніші думки, постають нові проблеми. Водночас систематичне тестування з англійської допомагає учням і викладачам – знайти ці прогалини та додати їх до планів навчання та освітнього процесу.

На платформі [“Всеукраїнська школа онлайн”](#) запропоновані діагностичні тести (первинного та вторинного діагностування). Тести стосується не конкретного підручника, а цілей навчальної програми.

Діагностичні тести містять близько 15 запитань з варіантами відповідей, які включають види мовленнєвої діяльності, такі як читання, письмо, аудіювання.

Аудіювання є важливою навичкою в реальних життєвих ситуаціях, таких як розмови, відвідування конференцій або слухання новин. Діагностичне оцінювання готує учнів до подібних ситуацій, допомагає покращити навчання та забезпечує успіх учнів у розвитку навичок слухання та розуміння мови.

Тести з Аудіювання містять 6 завдань, з вибором однієї правильної відповіді з трьох, завдання на встановлення відповідності та завдання на визначення правдивого чи хибного твердження. У всіх завданнях поміж варіантів відповідей лише один правильний.

Наприклад:

Слухання коротких розмов: Учні слухають короткі аудіофрагменти, які містять розмову або діалог між двома або більше людьми. Після слухання учні можуть відповісти на питання про зміст розмови, головні ідеї або деталі.

Listen to the speaker. Choose "True" or "False" for each statement. You will listen to the recording twice.

▶ 0:00 / 2:55

Завдання 4

можливі 3.0 бали (оцінено, результати приховано)

4.1 Oleksandr Dermanskyi was born in the city of Kyiv.

Оберіть опцію

4.2 His humor and interesting characters make his books so popular.

Оберіть опцію

4.3 Oleksandr Dermanskyi only writes books in Ukrainian.

Оберіть опцію

Надіслати

Аудіоопис зображення: Учням демонструють малюнки або фотографій та пропонують прослухати аудіоопис цих зображень. Учні повинні прослухати та обрати зображення, про яке почули в аудіозаписі. Це розвиває навички аудіоопису та розуміння контексту.

Аудіоісторії: Запропоновано учням коротку аудіоісторію (розповідь) про відомих особистостей, після прослуховування якої учні повинні відповісти на питання про події, персонажів та деталі історії.

▶ 0:00 / 1:15

Завдання 1

Можливий 1.0 бал (оцінено, результати приховано)

What holiday are they going to celebrate?

-
-
-

Listen to the speaker. For each question choose the best answer. You will listen to the recording twice.

▶ 0:00 / 4:52

Завдання 6

можливі 5 балів (оцінено, результати приховано)

For each question, choose the correct answer.

6.1 What is a vlogger?

- Оберіть опцію
- Оберіть опцію**
- Someone who plays online video games.
- Someone who creates videos and shares them online.
- Someone who writes blog posts on social media.
- Оберіть опцію

the speaker?

Слухання аудіоінструкцій: Учням запропоновано прослухати аудіоінструкції щодо виконання певних завдань або дій, наприклад, готування страви або збирання чогось.

При розробці діагностичного аудіотесту враховано рівень учнів та вікові особливості, завдання були адаптовані до їхніх можливостей. Забезпечено чіткі інструкції та визначено критерії оцінювання для кожного завдання. Аудіотести допомагають визначити поточний рівень аудіальної компетенції та виявити слабкі місця учнів для подальшого вдосконалення.

Діагностичні тести з читання на уроках англійської мови допомагають вчителям та учням визначити рівень розуміння текстів англійською мовою. Такі тести використовують для оцінки рівня словникового запасу, навичок аналізу тексту та загального розуміння мови.

Тестові завдання з Читання містять 7 завдань: проаналізувати інформацію, подану у різний спосіб (оголошення, електронний лист, квиток), робота з невеликими текстами, пошук інформації у них, заповнення пропусків у тексті.

Наприклад:

Читання та відповіді на питання: Учні читають короткий текст та відповідають на питання, що стосуються його змісту. Питання є різнорівневими, включаючи загальні питання та складніші, що вимагають аналізу.

Read the texts below. For each question choose the correct answer.

Завдання 1

Можливий 1.0 бал (оцінено, результати приховано)

What is true about the text?

- It's a nice place to spend a weekend in the countryside.
- You have the opportunity to visit the market only once a week.
- You can get there within a five-minute walk from the main street.

Читання та вибір правильної відповіді: Учні читають текст та вибирають правильну відповідь із запропонованих варіантів. Це завдання містить вибір між правильними та неправильними відповідями, або вибір правильної відповіді серед кількох варіантів.

Read the texts below. Complete the sentences with the information from the texts.

Завдання 4

можливі 3.0 бали (оцінено, результати приховано)

4.1 Coachella Festival

Coachella is a music festival that takes place each year. Popular artists play rock, pop, hip-hop, electronic and other types of music. The festival takes place over two weekends in April. There are also many various stages with food sellers.

4.2 Glastonbury Festival

Glastonbury is a five-day music festival. It takes place in Somerset, England. A lot of famous artists from different genres come to play at the festival. People also come to Glastonbury for other reasons, such as theater and comedy. The festival is known for its environmentally friendly policies and attracts a diverse crowd of music lovers.

4.3 Tomorrowland Festival

Tomorrowland is a dance music festival held in Belgium. It is one of the world's biggest electronic music festivals, attracting top DJs from around the globe. There are many stages with different kinds of music. Tomorrowland also has new and impressive light shows, art shows, and fireworks shows.

4.1 At the Coachella Festival _____ .

Оберіть опцію

4.2 At the Glastonbury Festival _____ .

Оберіть опцію

4.3 At the Tomorrowland Festival _____ .

Оберіть опцію

Заповнення пропусків: У тексті залишаються пропуски, і учні повинні вибрати правильні слова чи фрази для їх заповнення. Це сприяє розвитку навичок словникового запасу та контекстуального розуміння.

Read the text below. Choose the correct answer, using the information from the text.

Завдання 5

можливі 5.0 балів (оцінено, результати приховано)

Ukrainian culture is rich and interesting with its history and traditions. From its unique cuisine to its original folk music and dance, the Ukrainian people are proud of their culture and history.

One of the best things about Ukrainian culture is its traditional clothing. In the past, men often wore shirts with embroidered pictures on them, and women used to wear long skirts and shirts with embroidered symbols on them. Nowadays the Ukrainians increasingly use ethnic motifs and stylization of traditional national clothes. These colorful clothes are decorated with complex designs and patterns. They reflect the part of Ukraine and the region from which they came.

Another important part of Ukrainian culture is its cuisine. Ukrainian cuisine is known for its use of fresh, locally grown ingredients. It is also known for its hearty, flavorful dishes, such as "borsch" and "varenyky", and its sweet and salty "pampushky".

The Ukrainians also have their own culture of music and dance. The country's folk music is known for its lively melodies and complex rhythms. Almost everybody in Europe knows the famous song "Stefania", which was the winner of the Eurovision-2022 contest. The Ukrainian traditional dances are also well known for being energetic and having colorful costumes.

Despite modern life's challenges, the Ukrainians are still very close to their cultural history. They continue to celebrate their culture through music and dance and hold events to remember them. For the Ukrainians, their culture is a source of pride and strength. They want to keep their culture for future generations.

5.1 What are the Ukrainians most proud of about Ukrainian culture?

Оберіть опцію

- Оберіть опцію
- The historical buildings
- The legends and stories
- The music and dances
- The art galleries
- Оберіть опцію

При розробці діагностичних тестів з читання взято до уваги рівень учнів та їхній віковий досвід, а також обраний текстовий матеріал, який відповідає їхнім поточним можливостям та цілям навчання. Такі тести допомагають вчителям та учням оцінити рівень навичок читання та визначити прогалини для подальшого вдосконалення.

Діагностичні тести з письма на уроках англійської мови спрямовані на оцінку писемних навичок учнів. Такі тести допомагають вчителям та учням визначити рівень граматичних, структурних та стилістичних навичок у написанні текстів англійською мовою.

Тестові завдання з Граматики містять 3 завдання, які передбачають вибір однієї правильної відповіді із запропонованих варіантів. Наприклад:

Завдання 3

Read the text below. Choose the correct answer.

One of the most famous ice cream cafes in the world is the Berthillon cafe in Paris, France. The cafe has sold delicious ice cream for over 60 years. The ice cream (3.1) using traditional methods, with only the highest quality ingredients. The cafe (3.2) a r and unique flavours, including salted caramel, vanilla, and dark chocolate. The ice cream is so popular that i to get their favourite taste, they will have to wait in long lines. Many celebrities from all over t the cafe, and it has been seen in different films and television shows. The Berthillon cafe is a true Parisian place and a must-visit for anyone (3.5) loves ice cream.

Оцінюючи завдання, маємо критерії, які включають розуміння тексту (включаючи елемент словникового запасу) і вибір правильного варіанту відповіді.

Діагностичне тестування на уроках англійської мови є важливим інструментом для вчителів та учнів. Воно допомагає налаштовувати навчання, ідентифікувати слабкі місця та вдосконалювати якість навчального процесу, що веде до покращення результатів учнів.

ПІДСУМКИ

Можна зробити висновок, що діагностичні тести відіграють важливу роль у визначенні результатів навчання, перевірці рівня сформованості знань, навичок та умінь учнів та учениць. Діагностичні тести допомагають визначити прогалини в досягненні результатів навчання кожного учня та учениці, а учителі, отримавши інформацію про труднощі, з якими стикаються учні/учениці при розв'язанні запропонованих тестових завдань, розуміють, на які питання та теми їм потрібно звернути увагу при надолуженні освітніх втрат й розробленні відповідних компенсаторних заходів.

Також на основі результатів діагностичних тестів можна адаптувати методи та прийоми навчання до потреб конкретного класу чи учня/учениці. Це, в свою чергу, буде сприяти більш ефективному засвоєнню навчального матеріалу й забезпечуватиме компенсацію навчальних втрат. Діагностичний інструментарій дозволяє вчителям ефективно оптимізувати процес навчання, оскільки, вони чітко розуміють, які теми та який обсяг навчального матеріалу їм необхідно повторити під час уроку і внести відповідні корективи до календарно-тематичного планування. У такий спосіб результати діагностичних робіт можуть служити основою для створення індивідуальних навчальних планів, спрямованих на вдосконалення конкретних навичок учнів/учениць

Важливо звернути увагу, що діагностичні тести виконують функцію моніторингу процесу навчання. Зокрема вони дозволяють відстежувати прогрес учнів/учениць протягом визначеного періоду та вчасно реагувати на труднощі, з якими вони можуть зіткнутися при опрацюванні навчальних програм, а це допоможе надалі уникнути освітніх втрат.

Учні/учениці також отримують можливість відслідковувати свій прогрес, що значно підвищує їхню мотивацію до навчання, а індивідуальний підхід, який буде реалізований на основі результатів діагностичних тестів, зробить процес навчання більш цікавим та зрозумілим для них.

Використання діагностичних тестів може стати ефективним інструментом подолання освітніх втрат у навчанні і загалом підвищення якості освіти.